Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Sant Martí Sadevesa

Torrelavit

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Nucli de Sant Martí Sadevesa
Emplaçament	Nucli de Sant Martí Sadevesa
Alçada:	272 m

Coordenades:

Latitud:	41.43189
Longitud:	1.69206
UTM Est (X):	390720
UTM Nord (Y):	4587528

Classificació

Número de fitxa	08287 - 5
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Gòtic Modern Barroc Contemporani
Segle	XII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Obres de restauració l'any 1983.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Text Refós Normes Urbanístiques de les Normes Subsidiàries (set. 2005)
Número inventari	Sí, IPA, n. 4881
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cadastral: 08287A032000140000XU
Fitxes associades:	

Santa Maria de Lavit

Autoria de la fitxa	Oriol Vilanova

Data de registre de la fitxa: dc., 09/06/2010 - 02:00

Descripció

Església d'una sola nau amb teulada a doble vessant de teula àrab i embigat de fusta, rematada a llevant amb un absis poligonal, del qual únicament la meitat de ponent de la nau correspon a l'obra original, mentre que tot el sector de llevant correspon al procés de reforma que es portà a terme l'any 1762, tal i com es pot llegir a la dovella central de la porta d'accés a l'edifici, situada a la façana de ponent, rematada per una espadanya de dos ulls, i una finestra d'una sola esqueixada. Una inscripció recorda que l'edifici fou restaurat l'any 1983.
La porta original d'entrada al temple es troba a la façana sud, en arc de mig punt i emfasitzada per una arquivolta, i una finestra paredada de doble esqueixada. A l'interior del temple cal destacar la volta de l'absis, reformada en guix l'any 1597 en estil gòtic, així com la capella lateral de la part de l'evangeli, d'arc de mig punt i recoberta també en guix, amb coberta d'arc de mig punt d'estil barroc, fruit de les reformes realitzades al segle XVIII.
Es conserva també una pica baptismal de pedra, situada al mur sud. Les seves dimensions són 21 cm d'alçada x 28 cm de diàmetre intern. La pica està decorada amb franges verticals tallades en baix relleu que recorren la superfície externa des de la boca fins a la base.
L'aparell de les parts originals és de reble, amb blocs de pedra toscos i carreus ben tallats a les cantoneres i en la formació de les finestres i la porta.

Observacions:

Al muntant dret de l'arc exterior de la porta de l'església, oberta a migdia, es conserva un grafit que ocupa tot el camp d'una de les dovelles. Aquest grafit té forma de forca o trident, disposat en sentit vertical i amb els tres braços de la mateixa alçada. A cada costat de la línia de trifurcació hi ha inscrites dues creus de braços iguals i una tercera creu sembla encapçalar el braç central. J. Miró i Rosinach (veure bibliografia) ja feu una descripció i un estudi simbòlic, tot partint de la forma del trident del món clàssic i de la transformació i l'adaptació, per part dels primers cristians, en una representació de la Trinitat. Sant Atanasi, gran lluitador de l'arianisme, impulsà entre els fidels orientals la necessitat de marcar les esglésies trinitàries amb aquestes formes forcades. El primer concili de Nicea (325) establí el dogma que el Fill és de la mateixa substància que el Pare; més tard el concili de Constantinoble, l'any 381, proclamà la divinitat de l'Esperit Sant. Miró i Rosinach dedueix que aquesta marca de l'església de Sant Martí, de factura tosca i esquemàtica, és deguda a la pietat popular, tal i com s'esdevenia en època paleocristiana. Sense descartar aquesta opció, també es pot considerar que aquesta figura sigui la marca d'un picapedrer (Llorac, 1984). Tant la fàbrica de l'edifici com el treball en incisió amb què ha estat fet el grafit i la similitud amb d'altres exemplars de factura medieval fan que hom s'inclini per una datació entre els segles XII i XIII.

Història

L'església de Sant Martí Sadevesa apareix documentada per primera vegada l'any 1149, en una donació que Bernat fa al monestir de Sant Llorenç del Munt d'unes propietats situades prop de l'església de Sant Martí. De nou l'any 1193 es llegaren al monestir de Sant Llorenç del Munt diverses propietats situades al sector de l'església. En aquest darrer document s'esmenta l'existència d'un fossar a la capella de Sant Martí. Els anys 1203 i 1210 es torna a documentar el temple en unes definicions i vendes que fan els Penyafel. L'any 1413 l'església consta com a sufragània de Sant Marçal de Terrassola. L'edifici fou restaurat l'any 1597 al sector

del sostre de l'absis, i posteriorment també al segle XVIII, perdent gran part del seu aspecte primitiu. L'aspecte actual és fruit de la restauració que es va portar a terme l'any 1983.

Bibliografia

A.A.V.V. (1992): "CATALUNYA ROMÀNICA". Vol. XIX: El Penedès. L'Anoia. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, p. 204-205.
A.A.V.V. (2009): "Torrelavit. Mirades creuades". Edicions i Propostes Culturals Andana, S.L., Vilafranca del Penedès, p. 16.
CRUAÑES I OLIVER, Esteve (1980): "Esglésies romàniques del Penedès". Edita: Museu de Vilafranca. Vilafranca del Penedès, p. 61-62.
LLORAC I SANTIS, Salvador (1984): "El Penedès durant el període romànic". Sant Sadurní d'Anoia, p. 70.
LLORAC I SANTIS, Salvador (2003): "Torrelavit. Ahir i avui d'un poble del Penedès". Edita: Ajuntament de Torrelavit, p. 276 - 280.
MIRÓ I ROSINACH, Josep (1981): "Troballes de grafits medievals a Catalunya". DIPLOMATARI, any II, núm. 6. Barcelona, p. 43-44.
MORET, Anna; VILANOVA, Oriol (2009): "Les rutes de Mir Geribert. 8 itineraris pel romànic de l'Alt Penedès." Edicions i Propostes Culturals Andana. Vilafranca del Penedès, p. 97 - 98.

1597